

IAF

Inspektionen för
arbetslöshetsförsäkringen

Rapport 2021:8

Arbetslöshetskassornas årsredovisningar och ekonomi 2020

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som rör arbetslöshetsförsäkringen, återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program och utbetalning av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vi granskar även Arbetsförmedlingens respektive Försäkringskassans handläggning av ärenden som rör sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen.

Vi verkar för att de aktörer vi har tillsyn över ska tillämpa bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist, och för att säkerställa att arbetslöshetsersättning bara betalas ut till de personer som är berättigad till det.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar vissa föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi ska även följa utvecklingen inom våra tillsynsområden och ta initiativ till åtgärder som denna uppföljning ger anledning till.

Förord

Varje år granskar IAF arbetslöshetskassornas årsredovisningar. Vi granskar både att årsredovisningarna följer regelverket och arbetslöshetskassornas ekonomi. I år har vi även granskat att arbetslöshetskassorna följer andra administrativa krav i regelverket.

Granskningen har genomförts av Aime Eriksson, Håkan Nordström, Camilla Pettersson och Carina Wiksholm. I arbetet har också Mirella Dizdar och Jakob Heymowski deltagit. Rapporten föredrogs av Håkan Nordström. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Lena Byström, Cathrine Carlberg och Annelie Westman. Enhetschefen för analysenheten har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 20 september 2021

Jessica Idbrant
Enhetschef

Håkan Nordström
Utredare

Sammanfattning

Som tidigare år har IAF granskat arbetslöshetskassornas årsredovisningar och ekonomi. Vi har granskat om arbetslöshetskassornas årsredovisningar följer IAF:s föreskrift (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor och hur arbetslöshetskassorna följer andra administrativa krav i föreskriften och förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor. Vi har också granskat arbetslöshetskassornas ekonomi 2020.

Arbetslöshetskassorna följer i huvudsak regelverket men några kan behöva förbättra sina administrativa rutiner

I granskningen av årsredovisningarna har vi upptäckt få brister. Ett par arbetslöshetskassor kom in för sent med årsredovisningen eller revisionsberättelsen. Många arbetslöshetskassor har signerat årsredovisningarna digitalt. I flera fall har detta lett till problem med dateringen. Vi har därför uppmärksammat de berörda arbetslöshetskassorna på att de kan datera årsredovisningen innan signeringen.

Vi har också granskat om arbetslöshetskassorna rapporterar in medlemsavgifter, betalar finansieringsavgiften och skickar in styrelseprotokollen i tid. Några arbetslöshetskassor missade det vid några tillfällen men kom in eller betalade vad de skulle efter påminnelser.

IAF bedömer att arbetslöshetskassorna i huvudsak följer regelverket. De få brister vi har funnit har rättats till och får därför små konsekvenser. De arbetslöshetskassor som har missat några av de administrativa kraven kan dock behöva förbättra sina administrativa rutiner för att undvika detta i framtiden.

Arbetslöshetskassorna har klarat ekonomin bra under 2020

Pandemin medförde ökad arbetslöshet och därmed ett ökat inflöde av ärenden till arbetslöshetskassorna. De mötte det med fler anställda och investeringar i teknik som i sin tur resulterade i ökade administrationskostnader. Administrationskostnaderna ökade med 175 miljoner kronor till 1,8 miljarder kronor. Kostnaden för finansieringsavgiften ökade med 600 miljoner kronor till 4,2 miljarder kronor.

De ökade kostnaderna ledde till höjda medlemsavgifter. Regeringen sköt även till ett särskilt bidrag. Intäkterna för medlemsavgifter och övriga intäkter uppgick till 6 miljarder kronor.

Eget kapital uppgick 2020 till 2 miljarder kronor vilket är en ökning med 92 miljoner kronor från 2019.

Pandemin drabbade vissa arbetslöshetskassor mer än andra. Arbetslöshetskassornas ekonomi såg dock bra ut innan pandemin. Genom nödvändiga medlemsavgiftshöjningar har de klarat ekonomin bra även under 2020.

Innehåll

Inledning	7
Årsredovisningarna	7
Få brister i årsredovisningarna.....	7
Genomslag för digital signering.....	7
Administrativa krav	8
Arbetslöshetskassornas ekonomi.....	9
Bra ekonomi när pandemin bröt ut.....	9
Viktiga ekonomiska händelser under 2020.....	9
Kostnaderna ökade.....	9
Diagram 1: Procentuell ökning av administrationskostnader mellan 2019 och 2020..	10
Höjda medlemsavgifter gav ökade intäkter	11
Eget kapital ökade något men variationen är stor	11
Diagram 2. Arbetslöshetskassornas kostnadstäckning i månader 2020	12
Slutsatser	13
Arbetslöshetskassorna följer i huvudsak regelverket men några kan behöva förbättra sina administrativa rutiner	13
Arbetslöshetskassorna har klarat ekonomin bra under 2020.....	13
Källor	15

1

Inledning

Som tidigare år har IAF granskat arbetslöshetskassornas årsredovisningar och ekonomi. Vi har granskat om arbetslöshetskassornas årsredovisningar följer IAF:s föreskrift (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor och hur arbetslöshetskassorna följer andra administrativa krav i föreskriften och förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor. Vi har också granskat arbetslöshetskassornas ekonomi 2020.

2

Årsredovisningarna

I det här avsnittet redovisar vi vår granskning av hur väl arbetslöshetskassornas årsredovisningar uppfyller kraven i IAF:s föreskrift.

Få brister i årsredovisningarna

Endast några få brister har upptäckts i årets årsredovisningsgranskning.

Två arbetslöshetskassor, Fastighetsanställdas och Livsmedelsarbetarnas arbetslöshetskassor kom in för sent med årsredovisningen eller revisionsberättelsen till IAF. Enligt föreskriftens 15 § ska de komma in inom en månad från att revisionsberättelsen har lämnats men senast den 31 maj.

I övrigt upptäckte vi enbart några brister i resultat- och balansräkningarna som att en post var felplacerad och att en not benämns fel. Hur resultat- och balansräkningen ska ställas upp framgår i föreskriftens bilaga.

Vi har uppmärksammat de berörda arbetslöshetskassorna på felen med uppmaningen att rätta till dem till nästa år.

Genomslag för digital signering

De flesta arbetslöshetskassor har i år använt sig av en digital signering av årsredovisningarna. Vi skickade i februari 2021 ett informationsbrev till arbetslöshetskassorna om den digitala signeringen. Vi informerade om att digital signering är möjlig om årsredovisningen upprättas i elektronisk form och

undertecknas med en avancerad elektronisk underskrift som anges i en EU-förordning. I övrigt hänvisade vi till arbetslöshetskassornas revisorer.¹

Vår granskning visar att den digitala signeringen i vissa fall har medfört problem med dateringen av årsredovisningen. Flera arbetslöshetskassor har hänvisat dateringen till den dag när styrelseledamöterna har signerat årsredovisningen. När detta har skett på olika dagar har årsredovisningen därför daterats med olika datum. I några fall har signeringen skett samma dag men inte den dag då styrelsen beslutade om årsredovisningen. Enligt föreskriftens 14 § ska årsredovisningen dateras den dag när styrelsen beslutar om årsredovisningen.

Eftersom det är första gången som digital signering har skett av så många arbetslöshetskassor har vi valt att endast uppmärksamma de berörda på att de kan datera årsredovisningen innan signeringen.

3

Administrativa krav

I det här avsnittet redovisar vi hur väl arbetslöshetskassorna uppfyller andra administrativa krav i förordningen om arbetslöshetskassor och IAF:s föreskrift.

Under 2020 var det 8 arbetslöshetskassor som helt uppfyllde de delar i föreskriften och förordningen som vi har granskat. Det innefattade att de redovisade antal medlemmar i tid enligt föreskriftens 9 §, att de betalade finansieringsavgiften i tid enligt förordningens 9 § och de lämnade in styrelseprotokollen i tid enligt förordningens 6 §.

5 arbetslöshetskassor missade någon av de ovanstående delarna vid två tillfällen. Det var Elektrikernas, Fastighets, Hotell- och restauranganställdas, ST:s och Unionens arbetslöshetskassor.

12 arbetslöshetskassor missade vid ett tillfälle någon en av de ovanstående delarna.

Efter påminnelser har arbetslöshetskassorna kommit in med eller betalat vad de ska.

¹ IAF dnr 2021/44

4

Arbetslöshetskassornas ekonomi

I det här avsnittet redovisar vi vår granskning av arbetslöshetskassornas ekonomi 2020.

Bra ekonomi när pandemin bröt ut

Pandemin som bröt ut under 2020 påverkade förstås arbetslöshetskassornas verksamhet och ekonomi mycket. Samtidigt som arbetslöshetskassorna var tvungna att ställa om verksamheten själva, steg arbetslösheten med ett ökat inflöde av ärenden. Vissa branscher drabbades mer än andra, vilket även kom att påverka arbetslöshetskassorna olika mycket.

Vid utgången av 2019 var arbetslöshetskassornas ekonomi dock bra. IAF konstaterade i föregående års granskning att arbetslöshetskassornas egna kapital låg på en fortsatt hög nivå.² Detta innebar att arbetslöshetskassornas sammantaget hade goda ekonomiska förutsättningar när pandemin bröt ut.

Viktiga ekonomiska händelser under 2020

Under pandemin var det flera händelser som kom att påverka arbetslöshetskassornas ekonomi:

- Det ökade inflödet av ärenden gjorde att arbetslöshetskassorna behövde öka personalstyrkan.
- Arbetslöshetskassorna behövde anpassa verksamheten med hemarbete, ny teknisk utrustning och nya tekniska lösningar.
- Regeländringar gjorde att arbetslöshetskassornas finansieringsavgift ökade kraftigt.
- Flera arbetslöshetskassor höjde medlemsavgifterna.
- Regeringen gav arbetslöshetskassorna 100 miljoner kronor i ett särskilt bidrag.

Personalkostnaderna ökade med 118 miljoner kronor till 1 miljard kronor 2020. Av de anställda var 75 procent kvinnor och 25 procent män.

Den genomsnittliga medlemsavgiften var 140 kronor per månad i december 2020. Det är 23 kronor mer än i december 2019.

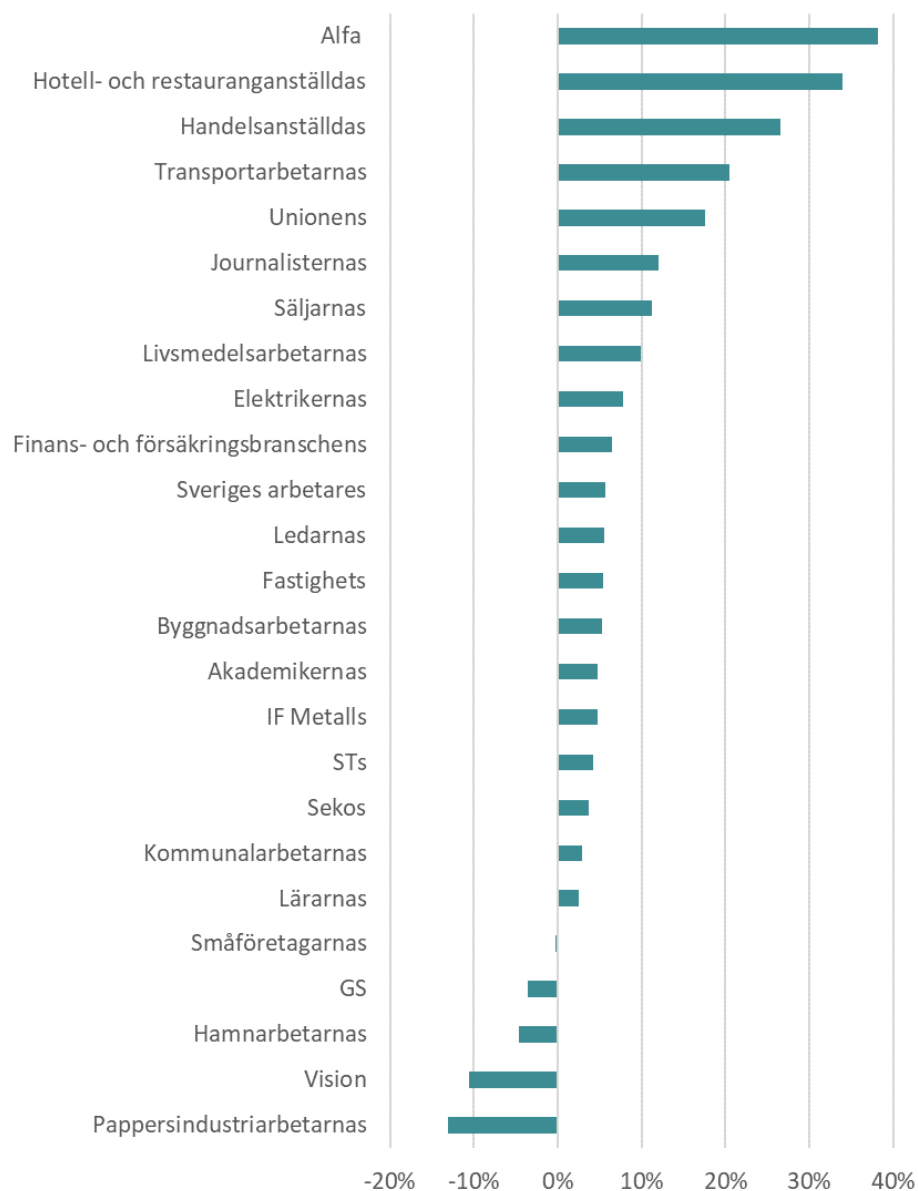
Kostnaderna ökade

Nyanställningar och andra åtgärder för att motverka konsekvenserna av pandemin gjorde att administrationskostnaderna ökade under 2020. De totala administrationskostnaderna var 1,8 miljarder kronor, vilket är en

² IAF 2020:14, Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2019.

ökning med 175 miljoner kronor jämfört med 2019 (11 procent). Variationen mellan arbetslöshetskassorna var dock stor.

Diagram 1: Procentuell ökning av administrationskostnader mellan 2019 och 2020.

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2019 och 2020.

För arbetslöshetskassorna Alfa och Hotell- och restauranganställdas ökade administrationskostnaderna med mer än 30 procent. För GS, Hamnarbetarnas, Pappersindustriarbetarnas, Småföretagarnas och Visions arbetslöshetskassor minskade däremot administrationskostnaderna.

Finansieringsavgiften var totalt 4,2 miljarder kronor, vilket är en ökning med omkring 600 miljoner kronor (17 procent) jämfört med 2019.

Ökningen beror på att antalet medlemmar ökade men framför allt på grund av att den högsta ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen höjdes under 2020.⁴

Arbetslöshetskassornas kostnader för administration och finansieringsavgift var 6 miljarder kronor 2020. Det är en ökning med 775 miljoner kronor jämfört med 2019.³

Höjda medlemsavgifter gav ökade intäkter

För att öka intäkterna höjde 14 arbetslöshetskassor medlemsavgiften under 2020. Under första halvåret 2021 har ytterligare 8 arbetslöshetskassor höjt medlemsavgifterna.

Dessutom har arbetslöshetskassor som tidigare höjt medlemsavgifterna korrigerat avgifterna både genom ytterligare höjningar och i ett par fall också några sänkningar.

Arbetslöshetskassornas intäkter från medlemsavgifter och övriga intäkter var 6 miljarder kronor 2020.

Medlemsavgiftsintäkterna var omkring 5,9 miljarder kronor 2020. Övriga intäkter var omkring 100 miljoner kronor.

Eget kapital ökade något men variationen är stor

15 arbetslöshetskassor gjorde en förlust 2020, medan 10 arbetslöshetskassor gjorde en vinst. Framförallt var det ökade medlemsavgiftsintäkter som förbättrade resultatet.

Det totala egna kapitalet ökade något och var 2 miljarder kronor vid utgången av 2020 vilket är en ökning med 92 miljoner (5 procent) kronor från 2019.

Eget kapital per medlem varierar stort mellan arbetslöshetskassorna.

Högst eget kapital har Hamnarbetarnas arbetslöshetskassa med 2 593 kronor per medlem och lägst har Lärarnas arbetslöshetskassa med 123 kronor per medlem.

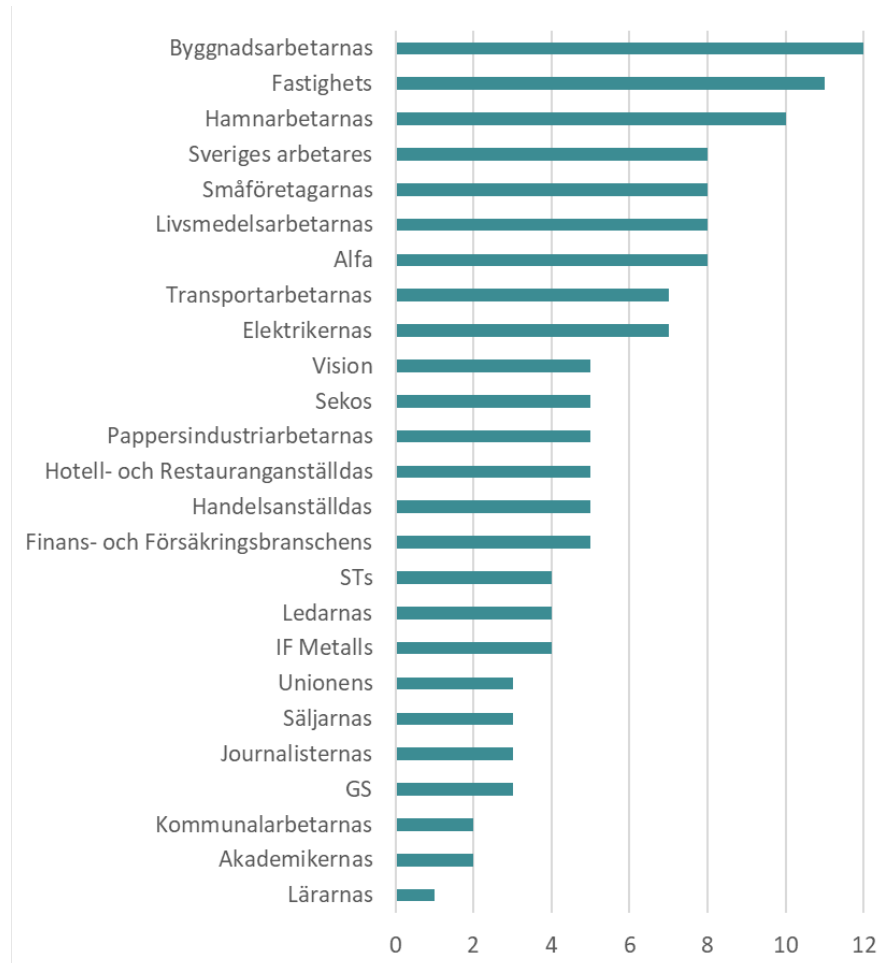
Arbetslöshetskassornas egna kapital per medlem var i genomsnitt 507 kronor 2020.

³ Administrationskostnaderna ökade med 175 miljoner kronor och finansieringsavgiften med 600 miljoner kronor vilket totalt blir 775 miljoner kronor.

⁴ Vi beräknar att den ökade ersättningsnivån ledde till att finansieringsavgiften ökade med omkring 400 miljoner kronor.

Arbetslöshetskassornas kostnadstäckning har minskat 2020. Medianvärdet var 5 månader 2020 jämfört med 6 månader 2019. Ingen arbetslöshetskassa har längre en kostnadstäckning som överstiger 12 månader.⁵ Variationen mellan arbetslöshetskassorna är dock stor.

Diagram 2. Arbetslöshetskassornas kostnadstäckning i månader 2020

Källa: Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2020

Byggnadsarbetarnas och Fastighetsanställdas arbetslöshetskassor har en kostnadstäckning som överstiger 10 månader. Lärarnas arbetslöshetskassa har en kostnadstäckning på 1 månad.

⁵ Kostnadstäckning är ett mått som visar hur stort eget kapital är i förhållande till arbetslöshetskassornas kostnader per månad. Arbetslöshetskassornas egna kapital får enligt IAF:s tolkning av 44 §, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor uppgå till maximalt 12 månader. 2019 hade en arbetslöshetskassa en kostnadstäckning som översteg 12 månader. Se IAF 2020:14, Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2019

5

Slutsatser

I det här avsnittet följer IAF:s slutsatser.

IAF har tidigare konstaterat att variationen mellan arbetslöshetskassorna stor. Det beror bland annat på deras olika verksamhetsområden och storlek men också på skillnader i hur man arbetar med organisation och ekonomi.⁶

Arbetslöshetskassorna följer i huvudsak regelverket men några kan behöva förbättra sina administrativa rutiner

IAF har upptäckt få brister i granskningen av årsredovisningarna. Två arbetslöshetskassor kom in för sent med årsredovisningen eller revisionsberättelsen. IAF har uppmärksammat arbetslöshetskassorna på bristerna så att de rättar dem till nästa år.

2020 blev det genomslag för digital signering av årsredovisningarna. Flera arbetslöshetskassor har haft problem med dateringen. IAF har uppmärksammat de berörda på att de kan datera årsredovisningen innan signeringen.

Arbetslöshetskassorna ska uppfylla olika administrativa krav i regelverket. IAF har granskat om de rapporterar in medlemsuppgifter, betalar finansieringsavgiften och skickar in styrelseprotokollen i tid. Några arbetslöshetskassor har missat att göra detta vid ett par tillfällen. Efter påminnelser har de dock kommit in med eller betalat vad de ska.

IAF bedömer att arbetslöshetskassorna i huvudsak följer regelverket. De brister IAF har funnit har rättats till och får därför små konsekvenser. De arbetslöshetskassor som har missat några av de administrativa kraven kan dock behöva förbättra sina administrativa rutiner för att undvika detta i framtiden.

Arbetslöshetskassorna har klarat ekonomin bra under 2020

Pandemin medförde ökad arbetslöshet och därmed ett ökat inflöde av ärenden till arbetslöshetskassorna. De mötte det med fler anställda och investeringar i teknik som i sin tur resulterade i ökade administrationskostnader. Kostnaden för finansieringsavgiften ökade. De ökade kostnaderna ledde till höjda medlemsavgifter. Regeringen sköt även till ett särskilt bidrag.

⁶ Se IAF 2016:27, Arbetslöshetskassornas administrationskostnader

Arbetslöshetskassornas ekonomi såg bra ut innan pandemin. Framförallt genom nödvändiga medlemsavgiftshöjningar har de klarat ekonomin bra även under 2020.

Källor

Författningar

Lagen (1997:236) om arbetslöshetskassor

Förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor

IAF:s föreskrift (IAFFS 2018:1) om arbetslöshetskassor

Övrigt

Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2019

Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2020

Information om signering av årsredovisningar, IAF dnr 2021/44

IAF 2020:14, Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2019

IAF 2016:27, Arbetslöshetskassornas administrationskostnader

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150-48 70 00
E-post: iaf@iaf.se
www.iaf.se